

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МОНІТОРИНГУ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ СУБ'ЄКТІВ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

©2024 НОСАЧ Н. М., ЄГІОЗАР'ЯН А. Г., ПОЛЯКОВА Є. С.

УДК 658.5:005.5
JEL: C82; D83; L20; M10; M11

Носач Н. М., Єгіозар'ян А. Г., Полякова Є. С. Теоретичні аспекти моніторингу в системі менеджменту суб'єктів економічних відносин

У статті розглянуто важливість моніторингу в системі управління підприємствами в умовах високої динаміки ринкових процесів, жорсткої конкуренції та нестабільності зовнішнього середовища. Ґрунтуючись на актуальності тематики та наявності невирішених раніше частин проблеми, сформульовано мету дослідження – аналіз, систематизація й узагальнення наявних теоретичних підходів до визначення моніторингу в системі менеджменту суб'єктів економічних відносин. Виявлено, що сучасний моніторинг охоплює три ключові напрями: орієнтація на технічні характеристики, використання його як управлінської функції та застосування до конкретних об'єктів управління. У дослідженні обґрунтовано, що впровадження моніторингу сприяє зростанню прибутковості завдяки можливості прогнозування викликів і оптимізації управлінських рішень. Також наведено генезис розвитку інструментарію моніторингу: від традиційних фінансових методів до сучасних інтегрованих систем управління, що підтверджує підвищення його ролі в стратегічному управлінні підприємствами. Обґрунтовано, що моніторинг – це систематичний процес збору, аналізу та оцінки даних про певні явища, процеси або діяльність з метою контролю, підтримки та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Моніторинг дозволяє вчасно виявляти проблеми та ризики, забезпечує своєчасне коригування стратегій і підвищення конкурентоспроможності підприємства, зокрема є важливим інструментом, який забезпечує безперервний процес збору, аналізу та оцінки даних для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Наведено комплексний аналіз основних видів моніторингу, зокрема фінансового, операційного, стратегічного, екологічного, соціального та інших, які можуть застосовуватися для досягнення ефективного управління підприємством. Дослідження дозволило виявити, що різні види моніторингу забезпечують системний підхід до управління підприємством, дозволяючи підтримувати стійкий розвиток та ефективність діяльності. Впровадження різних видів моніторингу дозволяє підприємству оперативно реагувати на зміни, оцінювати ризики та досягати стратегічних цілей, забезпечуючи його конкурентоспроможність на ринку.

Ключові слова: моніторинг, управління, стратегія, стратегічне управління, конкурентоспроможність підприємства.

Табл.: 1. **Бібл.:** 19.

Носач Наталія Михайлівна – докторант кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування, Державний біотехнологічний університет (вул. Алчевських, 44, Харків, 61002, Україна)

E-mail: red.edit.10@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6784-9768>

Єгіозар'ян Артур Генріхович – заступник начальника Північно-східного офісу Державної аудиторської служби (майдан Свободи, 5, Харків, 61022, Україна)

E-mail: yehiozarian.art@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-2245-8858>

Полякова Євгенія Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи Міжнародного технологічного університету «Миколаївська політехніка» (вул. Робоча, 2а, Миколаїв, 54029, Україна)

E-mail: riske2074@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7032-9421>

UDC 658.5:005.5
JEL: C82; D83; L20; M10; M11

Nosach N. M., Yehiozarian A. H., Poliakova Ye. S. The Theoretical Aspects of Monitoring in the Management System of Economic Relations Entities

The article considers the importance of monitoring in the enterprise management system in the conditions of high dynamics of market processes, fierce competition and instability of the external environment. Based on the relevance of the topic and the presence of previously unresolved parts of the problem, the purpose of the study is formulated as follows: analysis, systematization and generalization of the existing theoretical approaches to the definition of monitoring in the management system of subjects of economic relations. It is identified that modern monitoring covers three key areas: orientation to technical characteristics, its use as a managerial function, and application to specific management objects. The study substantiates that the implementation of monitoring contributes to the growth of profitability due to the ability to predict challenges and optimize managerial decisions. The genesis of the development of monitoring tools is also presented: from traditional financial methods to modern integrated management systems, verifying the increase of its role in the strategic management of enterprises. It is substantiated that monitoring is a systematic process of collecting, analyzing and evaluating data on certain phenomena, processes or activities in order to control, support and make informed managerial decisions. Monitoring allows you to identify problems and risks in time, ensures timely adjustment of strategies and increases the competitiveness of the enterprise, in particular, it is an important tool that provides a continuous process of collecting, analyzing and evaluating data for making informed managerial decisions. A comprehensive analysis of the main types of monitoring, in particular financial, operational, strategic, environmental, social and others, which can be used to achieve effective enterprise management, is presented. The study revealed that different types of monitoring provide a systematic approach to enterprise management, allowing to maintain sustainable development and efficiency. The introduction of various types of monitoring allows the enterprise to quickly respond to changes, assess risks and achieve strategic goals, ensuring the enterprise's competitiveness in the market.

Keywords: monitoring, management, strategy, strategic management, competitiveness of the enterprise.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 19.

Nosach Nataliia M. – Candidate on Doctor Degree of the Department of Management, Business and Administration, State Biotechnological University (44 Alchevskyykh Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: red.edit.10@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6784-9768>

Yehiozarian Artur H. – Deputy Head of the North-Eastern Office of the State Audit Service (5 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: yehiozarian.art@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-2245-8858>

Poliakova Yevheniia S. – PhD (Economics), Associate Professor, Vice-Rector for Academic Affairs of the International Technological University "Mykolaiv Polytechnic" (2a Robocha Str., Mykolayiv, 54029, Ukraine)

E-mail: riske2074@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7032-9421>

Сучасні економічні умови, зокрема глобалізація, динамічні ринкові коливання, посилення конкуренції та цифрова трансформація, потребують від суб'єктів економічних відносин упровадження ефективних механізмів моніторингу для забезпечення стійкого розвитку та підвищення конкурентоспроможності. Необхідність постійного відстеження змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі підприємств, а також адекватного реагування на ці зміни обумовлюють необхідність дослідження теоретичних аспектів моніторингу в системі менеджменту суб'єктів економічних відносин. Моніторинг як важливий інструмент управління дозволяє виявляти ризики та можливості, оптимізувати бізнес-процеси, забезпечувати якість прийняття управлінських рішень та підвищувати адаптивність підприємств до змін. Недостатня увага до теоретичних аспектів моніторингу та його роль у системі менеджменту може призводити до значних фінансових втрат і втрати конкурентних переваг, що особливо критично для сучасних економічних суб'єктів.

Теоретико-практичні засади поняття «моніторинг» та основи його впровадження розкриваються в роботах таких вітчизняних і закордонних вчених, як: Берідзе Т. М. [16], Бондарчук М. К. [18], Васечко О. О. [19], Величко Н. М. [9], Воляник Г. М. [18], Галіцин В. К. [12], Герасименко С. С. [2], Головач А. М. [2], Джонсон Т. [3], Должиков П. Н. [9], Должикова А. П. [9], Друкер П. [4], Дуда М. О. [13], Каплан Р. [5], Ковалевський Г. В. [11], Козуб В. О. [14], Круглова О. А. [14], Лохман Н. [17], Нортон Д. [5], Пасічник Н. [17], Пугачова М. В. [8], Рябкова О. В. [15], Самченко Н. К. [12], Свідрик Т. І. [6], Суслов О. П. [12], Тарасова Г. О. [10], Чернишова Л. О. [14], Чуліпа І. Д. [7], Яріш О. В. [13] та інших. Незважаючи на велику кількість досліджень щодо теоретичних засад моніторингу, деякі аспекти заданої тематики не висвітлені повною мірою.

Актуальність дослідження та наявність невисвітлених раніше частин загальної проблеми формують мету дослідження, а саме: аналіз, систематизація й узагальнення наявних теоретич-

них підходів до визначення моніторингу в системі менеджменту суб'єктів економічних відносин.

У сучасних умовах високої динаміки ринкових процесів, жорсткої конкуренції та нестабільності зовнішнього середовища моніторинг відіграє майже ключову роль у системі управління суб'єктами економічних відносин. Його ефективне використання дозволяє підвищити результативність діяльності, своєчасно виявляти проблеми та ризики, а також оптимізувати процес прийняття управлінських рішень. Моніторинг сприяє зростанню прибутковості підприємств завдяки прогнозуванню можливих викликів та оперативному коригуванню стратегії розвитку. Науковий аналіз генезису інструментарію моніторингу підтверджує, що його еволюція від традиційних фінансових методів до сучасних інтегрованих систем управління зумовила підвищення його ролі в управлінні підприємствами. Сьогодні моніторинг став стратегічним елементом, що забезпечує безперервний процес збору й аналізу даних, дозволяючи вчасно реагувати на відхилення від планових показників і підтримувати стійкий розвиток суб'єктів економічних відносин.

Необхідність досліджень з моніторингу діяльності підприємств у системі стратегічного управління в Україні є обґрунтованою низкою важливих чинників. *По-перше*, впровадження методів внутрішнього економічного аналізу, які відповідають ринковим умовам, є критичним для підвищення ефективності управління. *По-друге*, в умовах підвищеної конкуренції підприємства повинні оперативно адаптуватися до мінливого ринкового середовища, що потребує вдосконалення механізмів моніторингу. *По-третє*, зростання складності організаційних структур вимагає налагодження ефективних зв'язків між новими та наявними управлінськими підсистемами. *Нарешті*, орієнтація на інтеграцію наукових досягнень та різних сфер діяльності сприяє поліпшенню управлінських рішень і підвищенню конкурентоспроможності підприємств.

У сучасних умовах поняття моніторингу охоплює три ключові напрями:

1. *Орієнтація на технічні характеристики.* Це передбачає моніторинг технічних параметрів об'єктів, таких як стан обладнання, продуктивність виробничих систем, споживання енергії, екологічні показники тощо. Цей напрям забезпечує ефективне функціонування технологічних процесів і попередження можливих технічних збоїв.
2. *Розгляд моніторингу як управлінської функції.* Моніторинг у рамках управління використовується як інструмент для збору, аналізу та контролю ключових показників діяльності підприємства або організації. Це включає оцінку ефективності роботи, виконання планових показників та відповідність стратегічним цілям, а також оперативне реагування на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі.
3. *Застосування моніторингу до конкретних об'єктів управління.* Моніторинг може бути сфокусований на конкретних об'єктах або процесах, таких як фінансовий стан підприємства, якість продукції, управління людськими ресурсами або ринкові тенденції. Це дає можливість отримувати цілеспрямовану інформацію для ухвалення рішень, орієнтованих на оптимізацію роботи конкретних напрямків діяльності організації.

Поняття «моніторинг» виникло як інструмент спостереження, контролю та оцінювання, який використовується для відстеження певних процесів або явищ. Спочатку воно було пов'язане переважно з технічними та науковими дослідженнями, проте з часом його застосування розширилося й на інші сфери, включно з управлінням, економікою та соціальними науками. Моніторинг став невід'ємною частиною систем управління, де він служить основою для аналізу поточної ситуації, оцінки ефективності діяльності та прийняття обґрунтованих рішень.

Термін «моніторинг» походить від латинського «монітор» – «нагадує», «спостерігає» [1; 2]. Якщо вдатися до витоків, варто зазначити, що Т. Н. Johnson у 1982 р. запровадив поняття моніторингу в управлінні підприємствами [3], Р. F. Drucker (1985) використовував моніторинг для оцінки ефективності менеджменту [4]. Згодом науковці R. S. Kaplan, D. P. Norton (1992) інтегрували моніторинг у систему стратегічного управління (Balanced Scorecard) [4].

С. С. Герасименко та А. М. Головач (2000) під моніторингом розуміють спеціально організоване

систематичне спостереження за станом середовища [2]. Т. І. Свідрик (2007) зазначає, що моніторинг – це систематичний збір і аналіз інформації для виявлення тенденцій розвитку [6]. М. В. Пугачова (2007) в роботі «Методологічні засади використання кон'юнктурних обстежень для аналізу стану корпоративного управління на промислових підприємствах» систематизувала підходи до використання моніторингу в статистичних дослідженнях [8].

П. Н. Должиков, Н. М. Величко та А. П. Должикова (2009) зауважили, що організація моніторингу в управлінні складними виробничими системами є важливим елементом для забезпечення ефективної роботи підприємства. Це включає створення механізмів для постійного збору, обробки та аналізу даних щодо всіх ключових елементів виробничого процесу, таких як продуктивність обладнання, використання ресурсів, якість продукції та ефективність робочих процесів [9]. Пізніше такої ж думки підтримав Г. В. Ковалевський (2010) [11] та Г. О. Тарасова (2015) у роботі «Організація моніторингу бізнес-процесів промислових підприємств» [10].

І. Д. Чуліпа (2009) вважає, що моніторинг – це комплекс спостереження (постійний збір даних про поточний стан об'єкта чи процесу, що забезпечує актуальну інформацію для подальшого аналізу), контролю (оцінка відповідності фактичних результатів діяльності об'єкта встановленим стандартам або показникам. Це дозволяє виявляти відхилення та вчасно реагувати на них), управління (процес ухвалення рішень на основі даних моніторингу, спрямованих на оптимізацію або корекцію діяльності об'єкта для досягнення стратегічних цілей) та прогнозування (оцінка майбутніх тенденцій і можливих сценаріїв розвитку об'єкта на основі аналізу зібраних даних. Це допомагає запобігати потенційним проблемам і адаптувати стратегії управління до нових умов) об'єктів. Отже, моніторинг забезпечує системний підхід до оцінки стану об'єкта, виявлення можливих відхилень від запланованих показників і дозволяє своєчасно реагувати на зміни в зовнішньому та внутрішньому середовищі [7].

Науковці В. К. Галіцин, О. П. Суслов і Н. К. Самченко (2013) у роботі «Моніторинг у системі управління реалізацією державної цільової програми» розкривають сутність, призначення, алгоритми та технології використання систем моніторингу [12]. Вчені-економісти О. В. Ярш та М. О. Дуда (2013) у праці «Моніторинг як складова управління різними сферами практичної діяльності» дійшли висновку, що моніторинг – це процес систематичного збору, аналізу та інтерпретації даних про економічну діяльність, такі як

ВВП, рівень інфляції, безробіття, продуктивність праці тощо. Він дозволяє відстежувати зміни в економіці, прогнозувати тенденції та приймати обґрунтовані рішення на рівні держави або окремого підприємства [13].

О. А. Круглова, В. О. Козуб та Л. О. Чернишова (2016) зазначають, що моніторинг – це процес спостереження та оцінки стану навколишнього середовища, зокрема якості повітря, води, ґрунту та рівня забруднення. Метою цього моніторингу є виявлення екологічних ризиків, контроль за дотриманням природоохоронних норм і забезпечення сталого розвитку [14].

О. В. Рябкова (2018) у дослідженні «Моніторинг економічних показників результативності машинобудівних підприємств» обґрунтовує систему моніторингу, яка здійснює збір, зберігання, обробку та розповсюдження інформації про роботу підприємства, що дозволяє постійно відстежувати його стан, прогнозувати майбутні зміни та розвиток [15].

Т. М. Берідзе (2020) у роботі «Моніторинг діяльності підприємства в системі стратегічного управління» зазначає, що моніторинг діяльності підприємства, будучи інструментом дослідження ринку, розуміється як забезпечуване тими чи іншими способами регулярне фіксування стану процесів, що спостерігаються. Моніторинг діяльності підприємства в системі стратегічного управління повинен сформулювати інформаційну базу задля прийняття ефективних управлінських рішень [16].

Дослідження наявних підходів до визначення поняття «моніторинг» дозволили дійти висновку, що моніторинг – це систематичний процес збору,

аналізу та оцінки даних про певні явища, процеси або діяльність з метою контролю, підтримки та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Він дозволяє виявляти відхилення від запланованих показників, оцінювати ефективність заходів і оперативно реагувати на зміни, забезпечуючи таким чином стабільність і досягнення встановлених цілей. Моніторинг може бути застосований у різних сферах, включно з бізнесом, екологією, соціальними проектами та державним управлінням.

Моніторинг є важливим елементом управлінської діяльності, який забезпечує ефективність і стабільність роботи підприємства. Він спрямований на безперервне відстеження стану справ на підприємстві та коригування управлінських рішень на основі отриманих даних. Моніторинг зосереджується на зборі та аналізі інформації про поточний стан різних аспектів діяльності. У табл. 1 наведено класифікацію основних видів моніторингу.

Різні види моніторингу можуть застосовуватися одночасно для досягнення комплексного підходу до управління підприємством. Це дозволяє вчасно виявляти проблеми, оцінювати ризики та приймати обґрунтовані рішення. Впровадження інструментів моніторингу є одним із ключових заходів для підвищення конкурентоспроможності та забезпечення стійкого розвитку підприємства.

У сучасних умовах ефективне управління підприємством вимагає комплексного підходу, що забезпечується застосуванням різних видів моніторингу. Як зазначено в табл. 1, моніторинг охоплює різні аспекти діяльності підприємства – від фінан-

Таблиця 1

Види моніторингу в системі менеджменту підприємств

Вид моніторингу	Опис
Фінансовий	Відстеження фінансових показників, таких як прибуток, витрати, ліквідність і фінансова стійкість
Операційний	Аналіз і контроль операційних процесів для підвищення ефективності та продуктивності
Стратегічний	Оцінка відповідності діяльності підприємства стратегічним цілям і корекція стратегії
Екологічний	Систематичний аналіз впливу підприємства на навколишнє середовище та дотримання екологічних норм
Соціальний	Оцінка соціальних аспектів діяльності підприємства, зокрема працівників та корпоративної культури
Ризик-менеджмент	Відстеження та контроль ризиків, що можуть вплинути на діяльність підприємства
Маркетинговий	Вивчення ринку, конкурентів та клієнтів для прийняття маркетингових рішень
Інноваційний	Оцінка впровадження нових технологій та інноваційних рішень в компанії
Виробничий	Аналіз виробничих процесів для підвищення ефективності та якості продукції
Якісний	Відстеження якості продукції або послуг, забезпечення відповідності стандартам

Джерело: узагальнено автором на основі [17–19].

сових показників до якості продукції та екологічних норм. Застосування цих інструментів дозволяє вчасно виявляти проблеми, оцінювати ризики та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Впровадження моніторингу є ключовим фактором для підвищення конкурентоспроможності підприємства, оптимізації його діяльності та забезпечення стійкого розвитку в умовах мінливого ринкового середовища.

ВИСНОВКИ

Таким чином, моніторинг є одним із ключових інструментів у сучасній системі управління суб'єктами економічних відносин, особливо в умовах високої динаміки ринкових процесів, жорсткої конкуренції та нестабільності зовнішнього середовища. Він забезпечує ефективність управлінських рішень завдяки своєчасному виявленню проблем і ризиків, оптимізації процесів і підвищенню результативності діяльності підприємства. Моніторинг також сприяє зростанню прибутковості завдяки прогнозуванню можливих викликів і швидкому коригуванню стратегії розвитку.

Еволюція інструментарію моніторингу, від фінансових методів до сучасних інтегрованих систем управління, підтверджує зростання його значення в управлінні підприємствами. Сьогодні моніторинг став невід'ємною частиною стратегічного управління, забезпечуючи безперервний процес збору, аналізу та інтерпретації даних для швидкої реакції на відхилення від планових показників і підтримки стійкого розвитку підприємств. Необхідність досліджень з моніторингу діяльності підприємств України у стратегічному управлінні є очевидною, оскільки сучасні підприємства стикаються з підвищеною конкуренцією, складними організаційними структурами та необхідністю інтеграції наукових досягнень.

Поняття моніторингу охоплює технічні, управлінські та об'єктно-орієнтовані напрями, що дає змогу всебічно оцінювати стан діяльності підприємства та забезпечувати його стійкий розвиток. Отже, моніторинг є важливим компонентом у забезпеченні ефективної діяльності підприємств, допомагаючи вчасно реагувати на виклики та підтримувати конкурентоспроможність на ринку. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Економічна енциклопедія: у 3-х томах / відп. ред. С. В. Мочерний. Київ : Академія, 2000. Т. 1. 864 с.
2. Герасименко С. С., Головач А. М., Єріна А. М. Статистика: підручник. 2-ге вид. Київ : КНЕУ, 2000. 467 с.
3. Johnson T. H., Kaplan R. S. *Relevance Lost: The Rise and Fall of Management Accounting*. Boston : Harvard Business School Press, 1991. 296 p.

4. Drucker P. F. *Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles*. New York : Harper & Row, 1985. 277 p.
5. Kaplan R. S., Norton D. P. *The Balanced Scorecard: Measures That Drive Performance*. *Harvard Business Review*. 1992. URL: <https://hbr.org/1992/01/the-balanced-scorecard-measures-that-drive-performance-2>
6. Свідрик Т. І. Теоретичні засади моніторингу як інформаційно-аналітичної складової прийняття управлінських рішень. *Наука й економіка*. 2007. Вип. 4. № 8. С. 57–61.
7. Чуліпа І. Д. Моніторинг економічних показників діяльності підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Львів, 2009. 26 с.
8. Пугачова М. В. Методологічні засади використання кон'юнктурних обстежень для аналізу стану корпоративного управління на промислових підприємствах. *Економіка промисловості*. 2007. № 1. С. 146–155. URL: http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/2644/st_36_19.pdf?sequence=1
9. Должиков П. Н., Величко Н. М., Должикова А. П. *Основы экономики и управления горным предприятием : учеб. пособие*. Донецк : Норд-пресс, 2009. 200 с.
10. Тарасова Г. О. Організація моніторингу бізнес-процесів промислових підприємств. *Економіка і управління*. 2015. № 2. С. 53–59. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econupr_2015_2_10
11. Ковалевський Г. В. *Статистика*. Харків : ХНАМГ, 2010. 233 с.
12. Галіцин В. К., Суслов О. П., Самченко Н. К. Моніторинг у системі управління реалізацією державної цільової програми. *Моделювання та інформаційні системи в економіці*. 2013. Вип. 89. С. 26–47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mise_2013_89_5
13. Яріш О. В., Дуда М. О. Моніторинг як складова управління різними сферами практичної діяльності. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Серія «Економічні науки»*. 2013. Вип. 24. С. 25–30. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/db5174bf-8e7e-48f6-bd28-ac05cbcd0e4/content>
14. Круглова О. А., Козуб В. О., Чернишова Л. О. Систематизація видів моніторингу в управлінні підприємством. *Проблеми економіки*. 2016. № 1. С. 183–189. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2016-1_0-pages-183_189.pdf
15. Рябкова О. В. Моніторинг економічних показників результативності машинобудівних підприємств : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Львів, 2018. 222 с.
16. Берідзе Т. М. Моніторинг діяльності підприємства в системі стратегічного управління : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Запоріжжя, 2020. 334 с.
17. Beridze T., Lokhman N., Pasichnyk N. *Monitoring the Efficiency of Use of Enterprise Resources Potential*.

- Innovative Economics and Management*. 2019. Vol. 6. No. 3. P. 26–35.
18. Воляник Г. М., Бондарчук М. К. Фінансовий облік як інформаційне джерело для визначення рівня економічної безпеки підприємства. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна*. 2013. Вип. 2. С. 207–216. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvldu_e_2013_2_25
 19. Васечко О. О. *Методологічні засади статистики підприємств: монографія*. Київ: ІВЦ Держкомстату України, 2005. 296 с.
- REFERENCES**
- Beridze, T. M. "Monitorynh diialnosti pidpriemstva v systemi stratehichnoho upravlinnia" [Monitoring of Enterprise Activity in the Strategic Management System]: *dys. ... d-ra ekon. nauk: 08.00.04*, 2020.
- Beridze, T., Likhman, N., and Pasichnyk, N. "Monitoring the Efficiency of Use of Enterprise Resources Potential". *Innovative Economics and Management*, vol. 6, no. 3 (2019): 26-35.
- Chulipa, I. D. "Monitorynh ekonomichnykh pokaznykiv diialnosti pidpriemstva" [Monitoring of Economic Indicators of the Enterprise]: *avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.04*, 2009.
- Dolzhiikov, P. N., Velichko, N. M., and Dolzhikova, A. P. *Osnovy ekonomiki i upravleniya gornym predpriyatiem* [Fundamentals of Economics and Management of a Mining Enterprise]. Donetsk: Nord-press, 2009.
- Drucker, P. F. *Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles*. New York: Harper & Row, 1985.
- Ekonomichna entsyklopediia* [Economic Encyclopedia], vol. 1. Kyiv: Akademiia, 2000.
- Halitsyn, V. K., Suslov, O. P., and Samchenko, N. K. "Monitorynh u systemi upravlinnia realizatsiieiu derzhavnoi tsilyovoi prohramy" [Monitoring in the System of Managing the Implementation of the State Target Program]. *Modeliuvannia ta informatsiini systemy v ekonomitsi*, iss. 89 (2013): 26-47. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mise_2013_89_5
- Herasymenko, S. S., Holovach, A. M., and Yerina, A. M. *Statystyka* [Statistics]. Kyiv: KNEU, 2000.
- Johnson, T. H., and Kaplan, R. S. *Relevance Lost: The Rise and Fall of Management Accounting*. Boston: Harvard Business School Press, 1991.
- Kaplan, R. S., and Norton, D. P. "The Balanced Scorecard: Measures That Drive Performance". *Harvard Business Review*. 1992. <https://hbr.org/1992/01/the-balanced-scorecard-measures-that-drive-performance-2>
- Kovalevskyi, H. V. *Statystyka* [Statistics]. Kharkiv: KhNAMH, 2010.
- Kruhlova, O. A., Kozub, V. O., and Chernyshova, L. O. "Systematyzatsiia vydiv monitorynhu v upravlinni pidpriemstvom" [The Systematization of Types of Monitoring in Enterprise Management]. *Problemy ekonomiky*, no. 1 (2016): 183-189. https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2016-1_0-pages-183_189.pdf
- Puhachova, M. V. "Metodolohichni zasady vykorystannia koniunkturykh obstezhen dlia analizu stanu korporatyvnoho upravlinnia na promyslovykh pidpriemstvakh" [Methodological Principles of Using Conjunctural Surveys to Analyze the State of Corporate Governance at Industrial Enterprises]. *Ekonomika promyslovosti*, no. 1 (2007): 146-155. http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/2644/st_36_19.pdf?sequence=1
- Riabkova, O. V. "Monitorynh ekonomichnykh pokaznykiv rezultativnosti mashynobudivnykh pidpriemstv" [Monitoring of Economic Performance Indicators of Machine-building Enterprises]: *dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.04*, 2018.
- Svidryk, T. I. "Teoretychni zasady monitorynhu yak informatsiino-analitychnoi skladovoi pryiniattia upravlinskykh rishen" [Theoretical Foundations of Monitoring as an Information-analytical Component of Management Decision-making]. *Nauka i ekonomika*, vol. 4, no. 8 (2007): 57-61.
- Tarasova, H. O. "Orhanizatsiia monitorynhu biznesprotsesiv promyslovykh pidpriemstv" [Organization of Monitoring of Business Processes of Industrial Enterprises]. *Ekonomika i upravlinnia*, no. 2 (2015): 53-59. http://nbuv.gov.ua/UJRN/econupr_2015_2_10
- Vasiechko, O. O. *Metodolohichni zasady statystyky pidpriemstv* [Methodological Principles of Enterprise Statistics]. Kyiv: IVTs Derzhkomstatu Ukrainy, 2005.
- Voliannyk, H. M., and Bondarchuk, M. K. "Finansovyi oblik yak informatsiine dzherelo dlia vyznachenня rivnia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva" [Financial Accounting as Informative Source for Determination of Enterprise Economic Security Level]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Seriia ekonomichna*, iss. 2 (2013): 207-216. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvldu_e_2013_2_25
- Yarish, O. V., and Duda, M. O. "Monitorynh yak skladova upravlinnia riznymi sferamy praktychnoi diialnosti" [Monitoring as a Part of Management in Various Areas of Practice]. *Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Seriia «Ekonomichni nauky»*, iss. 24 (2013): 25-30. <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/db5174bf-8e7e-48f6-bd28-ac05cbcd0e4/content>